

Рашк нима?

14:23 / 12.05.2025 2028

رُاعِيَ الْجَلالَ نِإِ لِقَمَّ لَسَوِ وَهِيَ لَعُ الْجَلالِ لَصَّيْبِ لِنِإِ نَعُ، نَعُ الْجَلالِ يَضَرَّ رَعِيَّ رَهْ بَأْ نَعُ
يِرَاحُ بِلِإِ يَذْمُرُ لِهَ أَوْرُ. هَلْ لِمَ حَ أَمْ نُمُ لِمَ لِي تَأِي نِإِ هَلْ لِعَ وَ رُاعِيَ نُمُ لِمَ أَو

Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Албатта, Аллоҳ рашк қилади. Мўмин ҳам рашк қилади. Аллоҳнинг рашки - мўминнинг Аллоҳ ҳаром қилган нарсасини қилмоғидир», дедилар».

Термизий ва Бухорий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Рашк аслида шерикчилик мумкин бўлмаган нарсага шерикчилик қилиш оқибатида ҳақ эгасининг ғазаби қўзишини англатади. Кўпроқ эр-

хотиннинг бир-бирини бошқалардан қизғанишини рашк деб аташ одат тусига кириб қолган.

Ушбу ҳадиси шарифда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам рашк Аллоҳ таолога ҳам хос нарса эканлигини айтиш билан бирга, мўмин кишида рашк бўлиши зарурлигини таъкидламоқдалар. Аллоҳнинг рашки Ўзи қилмасликни амр этган ҳаром ишлар мўмин киши томонидан қилиниши туфайли келиши ҳам баён қилинмоқда. Яъни, Аллоҳ учун тарк қилиниши лозим бўлган ишнинг қилиниши, Аллоҳнинг амри эмас, бошқанинг амри бажарилиши Аллоҳнинг рашкини, яъни ғазабини келтириши турган гап эканлиги айтилмоқда. Ожиз инсон ўзига тобе одам бошқанинг айтганини қилса, қанчалар аччиғи чиқади. Аммо ҳамма нарсага қодир бўлган Аллоҳнинг айтганини қилмай, бошқанинг айтганини қилишни ўзига эп кўради.

Аллоҳ таоло рашк қиладиган бўлганидан кейин мўмин киши ҳам рашк қилмоғи лозим. Васваса даражасига ўтмаган, мўътадил рашк яхши сифатдир.

فِي سَلَابٍ هُتَبَ رَضَلِي تَأْرَمَ الْجَرُّ تِي أَرْوَلُ: نَعُ هَلَلِي صَرَّة دَابْعُ نُبُ دَعَسَ لَاقِ
رِيْعًا أَنْ أَلِ دَعَسَ رِيْعًا نَمَنْ نُبَّ جَعَتَا: مَلَسَ وَهِيَ لَعُ هَلَلِي لَصَلَّاقِ فِ حَفْصُ مَرِيْعِ
أَمْ شَحْ أَوْفَلِ مَرَحِ هَلَلِي رِيْعًا لَجْأَنْ م: مَلَسُ مَدَاوِي نَ أَخِي شَلِ أَوْر. يَنْ مَرِيْعًا هَلَلِ أَوْ هَنْ
نَمْ هَلَلِي مَرُ دُعَلِي لِبَحْ أَوْ صَحْ شَلِ وَ هَلَلِي مَرِيْعًا صَحْ شَلِ وَ نَطَبِ أَمْ وَ هَنْ مَرَّطِ
نَمْ هَلَلِي لِبَحْ أَوْ صَحْ شَلِ وَ نَرِيْعًا مَوْ نِيْعًا مَلَلِي لَبَحْ أَوْ هَلَلِي لَبَحْ أَوْ
مَلَعُ أَوْ لَعُ هَلَلِ أَوْ هَلَلِي دَعُ وَ كَلَدَلِ جْأَنْ مَمْ هَلَلِ

«Саъд ибн Убода розияллоҳу анҳу:

«Агар хотиним билан бегона эркакни кўрсам, уни қиличнинг тиғидан ўтказар эдим», деди.

Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Саъднинг рашкидан ажабланияпсизларми?! Мен ундан кўра рашкчироқман, Аллоҳ мендан кўра рашкчироқ», дедилар».

Муслим қилган зиёдада:

«Аллоҳ Ўз рашки сабабидан фоҳиша ишларнинг ошкорасини ҳам, махфийсини ҳам ҳаром қилди. Аллоҳдан кўра рашкчироқ ҳеч қандай зот йўқ. Аллоҳдан кўра узрни яхши кўрадиган зот ҳам йўқ. Шунинг учун Аллоҳ Расулларни башорат берувчилар ва

огоҳлантирувчилар этиб юборди. Аллоҳдан кўра мадҳни яхши кўрувчи зот йўқ. Шунинг учун Аллоҳ жаннатни ваъда қилди», дейилган. Аллоҳ олий ва билгувчи роқдир.

Шарҳ: Аҳли Мадина, ансорий саҳобаларнинг раҳбарларидан бўлмиш улкан саҳобий Саъд ибн Убода розияллоҳу анҳу жуда ҳам ғайратли – рашкчи киши эдилар. У киши зино тўғрисида, бир эркак кишининг ўз хотинини бегона эркак билан ушлаб олиши тўғрисида гап кетганда ушбу ҳадисдаги гапни айтиб, ўша зинокор эркакни қилич билан чопиб ўлдиришларини айтганлар. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларга ўзлари Саъд ибн Убода розияллоҳу анҳудан кўра, Аллоҳ таоло эса у зотдан ҳам кўра рашкчи эканлигини баён қилганлар.

Аммо шундай бўлса ҳам, на Аллоҳ таоло, на Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам хотинини бегона эркак билан ушлаб олган кишига зинокорларнинг иккисини ёки бирини ўлдиришга рухсат беради! Чунки одам ўлдириш жуда ҳам оғир иш, у бир кишининг гувоҳлиги ёки ҳукми билан бўлиши керак эмас. Агар хотинини бегона одам билан ушлаб олган кишига ўша кишини ўлдириш ҳуқуқи берилса, ҳар ким ўзи ёмон кўрган одамни ўлдириб қўйиб, кейин «Хотиним билан ушлаб олиб, ўлдирдим», деб, қутулиб кетаверарди.

Бундай ҳолатда ҳукуматга арз қилинади. Агар зино собит бўлса, зинокорларга нисбатан шариатда белгиланган жазо берилади. Зино собит бўлмаса, эр-хотин қасам ичиб, бир-бири билан лаънатлашадилар ва оралари ажратилади.

Аммо эр зино тўғрисида арз қилиб туриб, лаънатлашишдан бош тортса, унга тухматчи сифатида дарра урилади. Бу ҳукмлар иншааллоҳ, кези келганда батафсил ўрганилади.

Ушбу ҳадиси шарифнинг Имом Муслим келтирган ривоятида Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам учта муҳим ҳикматни баён қилмоқдалар:

1. «Аллоҳ Ўз рашки сабабидан фоҳиша ишларнинг ошкорасини ҳам, махфийсини ҳам ҳаром қилди. Аллоҳдан кўра рашкчи роқ ҳеч қандай зот йўқ».

Аллоҳ таоло бандаларни яратиб, уларга ҳалол-пок яшаш йўлларини кўрсатиб қўйди. Улар ўша Аллоҳ кўрсатган йўлдан юришлари лозим. Аллоҳ шуни амр қилган, шуни хоҳлайди. Энди бир одам Аллоҳнинг бандаси бўла

туриб, бошқанинг йўлидан юрса, албатта, Аллоҳнинг ғазаби келади. Жумладан, жинсий ҳаётда ҳам ҳамма бандалар Аллоҳ кўрсатган йўлдан юришлари лозим. Акс ҳолда Аллоҳ таолонинг рашки келади. Ана ўша рашки туфайли, бандаларим рашкимни келтирмасинлар, деб, ошкораю махфий – барча фоҳиша ишларни ҳаром қилган.

2. «Аллоҳдан кўра узрни яхши кўрадиган зот ҳам йўқ. Шунинг учун Аллоҳ Расулларни башорат берувчилар ва огоҳлантирувчилар этиб юборди».

Бандалар Расулларнинг айтганларига юриб, Аллоҳга тавба қилиб, узр айтсалар, ўзларига башорати берилган жаннатга эришадилар ва огоҳлантирилганлари дўзахдан қутуладилар.

3. «Аллоҳдан кўра мадҳни яхши кўрувчи зот йўқ. Шунинг учун Аллоҳ жаннатни ваъда қилди».

Демак, Аллоҳ ваъда қилган жаннатга эришиш учун У зотга мадҳ – ҳамду сано айтиш лозим экан. Бу Аллоҳ таолога ибодат қилиш, шукр қилиш ва У зотни зикр қилиш билан бўлади.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, мўътадил рашк – яхши нарса, бу сифат Аллоҳнинг, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ва ҳақиқий мўмин-мусулмонларнинг сифатидир.

«Ҳадис ва ҳаёт» китоби 13-жуз

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 03-07/7030-сонли тавсияси ила чоп этилган